

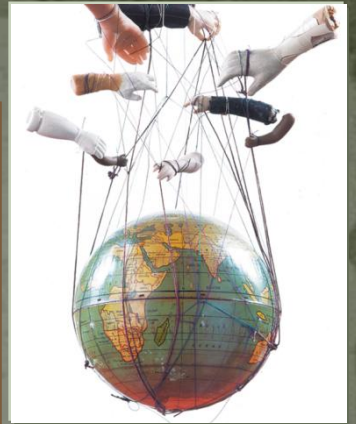
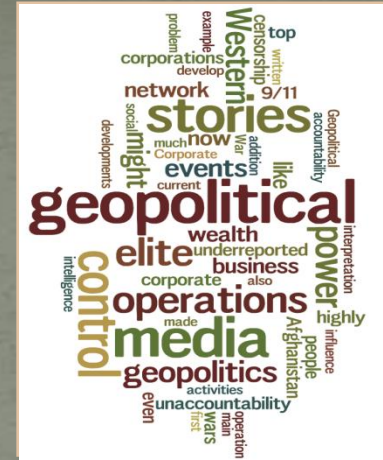
ผู้นำในโลกแห่งการเปลี่ยนแปลง... LEADING IN A DISRUPTIVE WORLD



สถานการณ์โลกแห่งความเปลี่ยนแปลง

โดย พลเอก เอกชัย ศรีวิลาต

ผู้อำนวยการสำนักสันติวิธีและธรรมาภิบาล
สถาบันพระปกเกล้า



5 ความท้าทายใหญ่ ที่ทำให้โลกซับซ้อนและเปลี่ยนแปลงอย่างไม่เคยเป็นมาก่อน

- 1) โลกซับซ้อน บูรณาการ และเชื่อมโยงกันมากขึ้น
- 2) ระเบียบโลกใหม่
- 3) การปฏิวัติอุตสาหกรรมครั้งที่ 4
- 4) ความเหลื่อมล้ำ
- 5) การพังทลายของสิ่งแวดล้อม



- 1) โลกซับซ้อน บูรณาการ และเชื่อมโยงกันมากขึ้น** ประชาชนโลกเพิ่ม/ปฏิสัมพันธ์มากขึ้น ประชากรโลกจากปี 1945 มี 2500 ล้านคน วันนี้มีถึง 7500 ล้านคน ต้องจัดการร่วมกันมากขึ้น
- 2) ระเบียบโลกใหม่** โลกกำลังก้าวไปสู่ระเบียบโลกใหม่ และหลักการภูมิรัฐศาสตร์รูปแบบใหม่ ก้าวไปสู่โลกที่มีมหาอำนาจหลายขั้ว (Multipolar) จากอดีตโลกมีมหาอำนาจสองขั้ว หรือขั้วเดียว มีการกระจายและแพร่หลายอำนาจกว้างขึ้น ทั้งอำนาจทางทหาร เศรษฐกิจ วัฒนธรรม และอื่นๆ มีหลายแนวคิดปะทะกัน (Multiconceptual) ทุกคน/ประเทศไม่จำเป็นต้องมีค่านิยมทางสังคม การปกครอง หรือหลักเศรษฐกิจเหมือนกัน เรากำลังก้าวสู่โลกที่หลากหลาย มีความไม่แน่นอนเพิ่มขึ้น ความแตกต่างกัน ต้องมุ่งเน้นความคล่องตัว ความสามารถในการปรับตัว และความยืดหยุ่น มากขึ้นกว่าในอดีต
- 3) การปฏิวัติอุตสาหกรรมครั้งที่ 4** เทคโนโลยีทำให้เกิดความเปลี่ยนแปลงทุกอย่าง ทั้งรูปแบบธุรกิจ โครงสร้างเศรษฐกิจ ระบบการเมือง วิธีที่สังคมบริหารตนเอง การปกครอง”
- 4) ความเหลื่อมล้ำ มากขึ้น** ทั้งในประเทศ/ต่างประเทศทั่วโลก คนไม่พอใจมากขึ้น เศรษฐกิจขยายตัวแต่คนไม่ได้รับผลประโยชน์ คนถูกซ้ำเติมด้วยเทคโนโลยี ถ้าไม่แก้ไขจะวิกฤตทางการเมือง ความเหลื่อมล้ำมากขึ้นจะเห็นประชานิยมเพิ่มขึ้น สังคมไม่พอใจมากขึ้น เป็นความท้าทาย ต้องคำนึงถึงคุณภาพและความเสมอภาค
- 5) การพังทลายของสิ่งแวดล้อม** ปัญหาโลกร้อน เกิดความรุนแรง ต้องดูความยั่งยืน



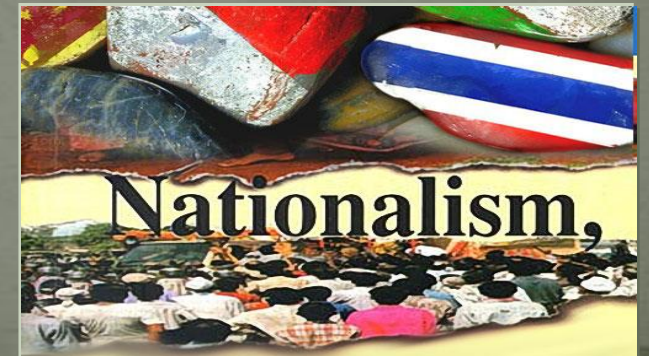
กระแสของโลก 4 สี่เรื่องใหญ่ๆ

- 1.ลัทธิชาตินิยม (Nationalism) และลัทธิปกป้อง (Protectionism)
- 2.การเติบโตขึ้นของโลกาภิวัตน์ (Globalization) ภูมิภาคภิวัตน์ (regionalization)และสภาวะข้ามชาติ (Trannationalization)
- 3.กระแสการเบี้อหน้าย่นักการเมืองอาชีพ
- 4.กระแสประชานิยมรายประเด็น



กระแสของโลก :ลัทธิชาตินิยม และลัทธิปกป้อง (Nationalism and Protectionism)

- ตัวอย่างที่เห็นชัดที่สุดคือ นโยบายของประธานาธิบดีโดนัลด์ทรัมป์ ของสหรัฐอเมริกาที่มีแคมเปญหาเสียง Make America Great Again และนโยบาย America First โดยมุ่งปกป้องและยึดผลประโยชน์แห่งชาติเป็นหลัก
- การทำให้สหรัฐกลับมายิ่งใหญ่ รวมทั้งสร้างความเป็นชาตินิยมมากขึ้น ชาวอเมริกาต้องการให้ทรัมป์ กอบกู้ภูมิศาสตร์เศรษฐกิจโลกที่เคยเป็นผู้นำขึ้นมาใหม่
- กรณี Brexit ที่สะท้อนว่า ประชาชนส่วนใหญ่ในสหราชอาณาจักรมองว่าสหภาพยุโรปเป็นตัวจุดรั้งเศรษฐกิจของสหราชอาณาจักร



กระแสของโลก: โลกาภิวัตน์ (Globalization) ภูมิภาคภิวัตน์ (regionalization) และสภาวะข้ามชาติ (Transnationalization)

- โลกเกิดโลกาภิวัตน์ พัฒนาการสื่อสาร คมนาคมขนส่ง และเทคโนโลยีสารสนเทศเชื่อมโยงบุคคล ชุมชน องค์กร รัฐบาลประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกได้รวดเร็วสามารถแพร่กระจายสิ่งต่าง ๆ ทั่วโลกได้ในเวลาอันสั้น
- เกิดการรับรู้/ผลกระทบที่เกิดขึ้นทันทีทันใด ทั้งข้อมูลข่าวสาร โรคภัยไข้เจ็บ ภูมิอากาศที่เปลี่ยนแปลง หรือ การก่อการร้าย
- องค์กรระดับนานาชาติเข้ามามีบทบาทและการจัดการ สร้างข้อตกลงร่วมกันระหว่างประเทศมากขึ้น
- แต่ละชาติต้องยอมสละอำนาจแห่งรัฐชาติบางประการในการเข้าร่วมกับองค์กรนานาชาติ เพื่อรักษาสิทธิ และผลประโยชน์ของประเทศตนเอง
- โลกเผชิญกับความไม่สมดุลทางอำนาจ อนาคตภูมิรัฐศาสตร์โลกจะเป็นโลกหลายขั้วอำนาจและประเทศ มหาอำนาจไม่ได้มีเพียงชาติเดียวหรือกลุ่มเดียวเท่านั้นเพราะแต่ละประเทศต่างมีความเชื่อมโยงกันและ กันมากขึ้นมีการพึ่งพาและรวมกลุ่มทั้งในเชิงภูมิภาคและอุดมการณ์มากขึ้น
- การตัดสินใจภายในประเทศต้องคำนึงถึงประเทศเล็ก ๆ มากขึ้น ไทยไม่สามารถมีสภาวะข้ามชาติได้เลย

กระแสวงโลก: กระแสการเบี้อหน่ายนักการเมืองอาชีพ

- สหรัฐฯคนออกมาเลือกตั้ง ปี 2559 ร้อยละ 57.9 น้อยกว่าปี 2555 ร้อยละ 58.6 และ 2551 ร้อยละ 61.6 บ่งชี้เบื่อการเมือง
- ทรัมป์ได้รับเลือกเป็นประธานาธิบดี ทั้งที่**ไม่มีประสบการณ์และไม่อยู่ทางการเมืองอาชีพมาก่อน** ประชาชนเบื่อนักการเมือง ที่ไม่ทำตามทีพูดไว้ ต้องการนักการเมืองรุ่นใหม่ ร่วมสมัย ทีกล้าคิด กล้าทำและมีจุดยืนร่วม พูดอย่างไรทำอย่างนั้นไม่ต้องตีความ ทำติดดินและเข้าใจความต้องการประชาชน ฯลฯ
- ผู้นำทีเป็นคนรุ่นใหม่กล้าคิดและทำสิ่งทีแตกต่างจากเดิมทีประชาชนต้องการ เช่น จัสติน ทรูโด นายกรัฐมนตรีแคนาดา ทำสิ่งทีแตกต่างจากเดิมอยู่เสมอ ทั้งใช้ชีวิต/นโยบายเช่นให้กัญชาเป็นสิ่งถูกกฎหมาย ให้ความสำคัญกับกฎหมายสิ่งแวดล้อม และประกาศถอนกำลังทหารในตะวันออกกลาง เป็นต้น
- นายโจโค วิโดโด ประธานาธิบดีประเทศอินโดนีเซีย เป็นผู้นำทีสมถะ ทั้งการแต่งกายและการรับประทานอาหารทีเรียบง่าย รวมทั้งเดินทางไปร่วมงานฉลองการจบมัธยมปลายของบุตรชายทีสิงคโปร์โดยการโดยสารทีนั่งชั้นประหยัดด้วยเงินส่วนตัว
- นายโรดริโก ดูเตอร์เต ประธานาธิบดีฟิลิปปินส์ทีถูกโจมตีเรื่องคำพูดทีตรงไปตรงมา แต่ได้รับความนิยมจากประชาชนอย่างมาก ทีมีความเด็ดขาดในการกำจัดยาเสพติด ลงมือทำสงครามขจัดยาเสพติด

กระแสของโลก : กระแสประชานิยม

- ไม่ได้ใช้นโยบายหรือประชานิยมทั้งหมด แต่เลือกบางเรื่องที่จะเห็นว่าจะได้คะแนนเสียงหรือการยอมรับจากประชาชนอย่างง่าย ๆ เช่น อดีตนายกรัฐมนตรีประเทศอังกฤษ เดวิด คาเมรอนที่ประกาศนโยบายในช่วงหาเสียงเลือกตั้งว่า จะให้มีการทำประชามติว่าจะอยู่ หรือออก จากอียูจึงทำให้คาเมรอนได้รับการเลือกตั้งอีกสมัยหนึ่ง เป็นต้น
- ประเทศไทยไม่ได้เป็นประเทศก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในระดับภูมิภาคหรือระดับโลก แต่ได้รับผลจากสถานการณ์การเปลี่ยนแปลง เพื่อสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างประเทศไทยกับประเทศต่างๆ ประเทศไทยจึงควรกำหนดบทบาทให้ชัดเจนสำหรับการเตรียมพร้อมและรับรองการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นในอนาคต



เมื่อโลกเปลี่ยนผู้นำต้องเปลี่ยน



- Disrupt or Be Disrupted เราจะเปลี่ยนแปลงตัวเอง หรือถูกบังคับให้เปลี่ยนแปลง...
- โลกยุคใหม่มีทางเลือกอยู่แค่สองทาง ไม่ว่าจะอยู่องค์กรใด จะมีขนาดใหญ่หรือเล็ก ต้องยอมรับความเปลี่ยนแปลง คือสิ่งที่กำลังคืบคลานมาถึงในสัปดาห์นี้ ขึ้นอยู่กับว่าจะช้าหรือเร็วแค่ไหนเท่านั้นเอง
- ช่วงสามทศวรรษที่ผ่านมา เราเห็นการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วเกิดขึ้นทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง วัฒนธรรม และเทคโนโลยี
- สิ่งนี้ไม่ได้เกิดขึ้นแค่ในประเทศไทย แต่เกิดขึ้นทั่วโลกและส่งผลกระทบระหว่างกัน ภาพที่เห็นคือมีการพัฒนาอย่างก้าวกระโดดในด้านเทคโนโลยี
- การปรับเปลี่ยนจากโลก analogue สู่โลก digital การเกิดขึ้นและก้าวเข้ามาเป็นผู้นำโลกของบริษัทที่เน้นการพัฒนาเรื่อง IT

- ภาวะเศรษฐกิจตกต่ำของสหรัฐอเมริกา วิกฤตของประเทศกรีซ การเกิดกลุ่มยูโรโซน การใช้เงินสกุลยูโร
- การก้าวเข้าสู่ AEC การเติบโตของอุตสาหกรรมชั้นนำในประเทศจีนและอินเดีย
- ข่าวกการเปิดและปิดโรงงานของบริษัทที่มีชื่อเสียงระดับโลกเพื่อหาแหล่งทรัพยากรที่ถูกกว่า

ความเปลี่ยนแปลงของโลก



- ความเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นอยู่ตลอดเวลา พลวัตของมันรวดเร็วและรุนแรงจนทำให้หลายๆ คนตั้งรับไม่ทัน โอกาสและภัยคุกคามเกิดขึ้นตลอดเวลาทั้งกับองค์กรต่างๆ ทั้งที่เป็นผู้เล่นในระดับประเทศ ในภูมิภาค หรือผู้เล่นในโลก ส่งผลให้แต่ละองค์กรต้องเร่งปรับตัวเพื่อความอยู่รอด และเพื่อช่วงชิงความได้เปรียบและโอกาสด้านต่างๆ อีกทั้งเพื่อหลีกเลี่ยงความล้มเหลวจากสถานการณ์ที่เกิดขึ้น



บริษัทที่ติดอันดับ ในนิตยสาร Fortune 500



- หลายบริษัทสูญเสียความสามารถในการแข่งขันและมีบริษัทคู่แข่งเข้ามาใหม่ เช่น ผู้ผลิตรถยนต์ อดีต **General Motors** และ **Fords** เป็นผู้ผลิตรถยนต์ที่ใหญ่ที่สุดของโลก ปัจจุบันมี Tata สัญชาติอินเดียเข้ามาติดอันดับ และล่าสุดมีบริษัทใหม่จากจีนที่เติบโตอย่างรวดเร็วเช่น บริษัท บีวายดี ออโต้ เชี่ยวชาญผลิตแบตเตอรี่ชาร์จซ้ำ ของรถยนต์ไฟฟ้าไฮบริด พลิกโฉมมาใช้พลังงานสะอาดแทนน้ำมัน
- ธุรกิจอินเทอร์เน็ต **บริษัท Yahoo** เคยทำกำไรและเติบโตสูงสุดในช่วงแรก แต่เมื่อ **Google** เข้ามาทำธุรกิจและเสนอโมเดลธุรกิจที่ตรงข้ามโดยเสนอทุกอย่างเป็น free service ทำให้ Google เข้ามาเป็นบริษัทชั้นนำแทน Yahoo ได้ในที่สุด
- อุตสาหกรรม **IT** อย่าง **IBM** และ **Apple** ยังต้องปรับตัวอย่างมากเพื่อฝ่าด่านการเปลี่ยนแปลงในช่วงกว่าสิบปี หลังจากต้องผ่านช่วงสูญเสียรายได้มหาศาล กว่าจะสามารถหากกลยุทธ์ที่ใช้และสามารถกลับเข้ามาผงาดอีกครั้งในปัจจุบัน



- ทุกองค์กรเติบโตและถดถอยได้อย่างรวดเร็วในปัจจุบัน เกิดการเปลี่ยนแปลง ความไม่แน่นอน สามารถเกิดขึ้นได้อย่างรวดเร็ว รุนแรงตลอดเวลา องค์กรที่ประสบความสำเร็จได้คือมีผู้นำที่สามารถนำองค์กรในสถานการณ์ที่ไม่แน่นอนและคลุมเครือได้
- พลวัตแห่งความแปรปรวนในปัจจุบัน ไม่ว่าจะเป็นความผันผวน เช่นราคาทองคำตกต่ำอย่างต่อเนื่อง หรือการแข่งขันกับปัจจัยเชิงลบต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นแบบไม่ได้คาดการณ์ล่วงหน้า
- การเรียนรู้จากตำราธุรกิจแบบเดิม หรือเดินตามความสำเร็จจากในอดีต มีแต่จะล้มเหลว ผู้นำที่จะพาองค์กรและประเทศให้แข่งขันบนเวทีโลกได้นั้นต้องพร้อมด้วยศักยภาพที่ตอบสนองกับสถานการณ์แบบยืดหยุ่น ปรับเปลี่ยนความคิดและหาทางออกสำหรับอนาคตให้ทันกับความผันผวนที่เกิดขึ้นทุกวัน

- ศักยภาพที่ตอบสนองสถานการณ์แบบยืดหยุ่น (agility) หรือทำอะไรแบบไม่ได้เตรียมมาก่อน (improvisation) ช่วยให้ผู้นำสามารถเชื่อมกับพนักงานได้เป็นอย่างดี เพราะเป็นเรื่องของความ 'ไม่เป็นทางการ' มีเรื่อง 'human touch' เข้ามาเกี่ยวข้องและช่วยสร้างให้เกิดความเชื่อมั่น ช่วยพัฒนาการสื่อสารระหว่างกัน นำไปสู่การสร้างนวัตกรรมใหม่ หรือความคิดสร้างสรรค์ใหม่ๆ ได้เป็นอย่างดี



- ศักยภาพผู้นำในการตอบสนองกับสถานการณ์แบบยืดหยุ่น จะต้องมีความสามารถในการเรียนรู้จากอดีต และมองไปไกลในอนาคต เปิดใจรับความไม่แน่นอน รวมถึงการพร้อมรุก (proactive) และพร้อมหลุก(flexibility)
- Andrew Grove อดีตซีอีโอของ Intel พูดว่า “Only the Paranoid Survive” หรือแปลว่าคนที่มีความระแวงระวัง ไม่หลงตัวเอง ไม่หยุดพอเพียงเท่านั้น ถึงจะอยู่รอดได้

- ปัจจุบันองค์กรหลายแห่งมีผู้นำแต่ขาดความพร้อมในการประเมินสถานการณ์ ความเสี่ยงและวิเคราะห์ถึงผลที่จะตามมา ไม่ได้เตรียมพร้อมรับมือกับความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น ทั้งยังขาดความพร้อมในการรับมือความเปลี่ยนแปลง
- ผู้นำวันนี้จึงต้องสามารถประเมินและหาทางรอดให้ทันทั่วถึง ต้องนำโลกให้ได้ก่อนที่โลกจะนำเราและเปลี่ยนแปลง เพราะอาจเกิดความล้มเหลวโดยไม่ทันตั้งตัว
- ตัวอย่าง KODAK ครั้งหนึ่งเคยเป็นผู้นำด้านกล้องถ่ายรูป เลนส์และฟิล์มแต่ไม่สามารถปรับตัวให้ทันกับกระแสความเปลี่ยนแปลงทำให้ไม่สามารถแข่งขันกับธุรกิจบนโลกดิจิทัลได้ สุดท้ายต้องล้มลง ปิดตำนาน 136 ปีของ KODAK สาเหตุหนึ่งเพราะ 70% ของเวลาทั้งหมดจะหมดไปกับผลงานในอดีตเช่น ตัวเลขยอดขาย รายงานต่าง ๆ โดยเป็นส่วนที่มากกว่าการที่จะจดจ่อกับกลยุทธ์ของบริษัทซึ่งเป็นเรื่องของแนวทางในอนาคต



- บริษัท Nokia ของฟินแลนด์เคยประสบความสำเร็จมากที่สุดในโลกปี 2556 ถูก takeover CEO บอกเราเป็นบริษัทลูกของบริษัทอเมริกันแล้ว คำสุดท้ายที่เขาพูดคือ “we didn’t do anything wrong, but somehow, we lost” พูดแล้วก็ร้องไห้ ไม่ต้องทำผิดหรอก แต่ไม่ทำสิ่งที่ควรทำ หายนะก็มาเยือน ไม่พัฒนา ไม่ปรับปรุง แต่คู่แข่งดีกว่า ไม่เรียนรู้ที่จะรับมือกับเรื่องพวกนี้ อาจจะแพ้ตั้งแต่ยังไม่เริ่ม
- ผู้นำต้องมีวิสัยทัศน์ในการบริหารบนความเสี่ยงและการเปลี่ยนแปลง มีความแข็งแกร่งที่จะลุกขึ้นจากความล้มเหลว และพาดองค์รก้าวเดินต่อไปข้างหน้าอย่างมั่นคง



www.GSMArena.com

- ต้องสามารถสื่อสารกับคนในองค์กรได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้เกิดรับรู้ร่วมกันในการรับมือกับความเปลี่ยนแปลงจากภายนอก ต้องสร้างความร่วมมือร่วมใจกับคนภายในองค์กรให้ช่วยกันรับมือกับสถานการณ์ไม่แน่นอน
- ผู้นำต้องมีศักยภาพเพียงพอที่จะสร้างวัฒนธรรมองค์กรให้พร้อมบนความเปลี่ยนแปลง มีความยืดหยุ่นปรับตัวไปกับความไม่แน่นอน และต้องประเมินความเสี่ยงและวิเคราะห์ผลกระทบจนกลายเป็นส่วนหนึ่งของการทำงานปกติ



- ยอมรับความเสียหายที่เกิดขึ้นจากการแก้ปัญหา จะไม่ให้เสียหายเลยคงเป็นไปได้ยาก ทำอย่างไรให้เสียหายน้อยที่สุด
- บททางเลือกอาจมีความเสี่ยงมาก ถ้าทำไปแล้วอาจไม่มีความเสียหายเลย บางทางเลือกความเสี่ยงน้อย แต่เดินไปแล้วยังมีความเสียหายอยู่ ล้วนแต่เป็นองค์ประกอบที่ผู้นำต้องนำมาวิเคราะห์พิจารณาทั้งสิ้น
- โลกแห่งการเปลี่ยนแปลง ผู้นำไม่มีสูตรตายตัวอีกต่อไป แต่เป็นเรื่องขององค์ประกอบหลายๆ ด้านที่ต้องได้รับการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงให้เหมาะสมกับสภาวะการณ์ที่ก้าวหน้า
- บทเรียนจากความล้มเหลวของหลายๆ ประเทศหลายองค์กร ทำให้การพัฒนาศักยภาพผู้นำเป็นเรื่องที่ทุกคนต้องตระหนักว่าเรื่องนี้เป็นเรื่องที่รอไม่ได้ เพราะเริ่มพรุ่งนี้ก็อาจสายเกินไป

โลกวันนี้

- โลกเรากำลังถูก Disrupt ด้วย 3 กระแสหลัก คือ กระแสโลกาภิวัตน์ กระแสการพัฒนาเทคโนโลยี กระแสความเป็นใหญ่ของเงินทุน
- โลกจะเข้าสู่ยุค VUCA คือ การเปลี่ยนแปลงรวดเร็ว (Volatility) ความไม่แน่นอน (Uncertainty) มีความสลับซับซ้อน (Complexity) และมีความไม่ชัดเจน (Ambiguity)
- ทักษะ 4 อย่างที่จำเป็นต้องพัฒนาในโลกสมัยใหม่ คือ ทักษะชีวิต ทักษะการเรียนรู้ ทักษะการสร้าง และทักษะการทำงาน



การสร้างบุคลากร

- จะไม่เหมือนก่อนที่มุ่งเน้นความเป็นเลิศในทุกด้าน(Being best) ต้องดูว่าเราอยากจะสร้างความแตกต่างกับคนอื่น(Being different) หรือเน้นเป็นผู้นำทางด้านไหน (Being first)
- ในอีก 10 ปีข้างหน้าจะเกิดอะไรขึ้น และเราจะต้องเตรียมตัวอย่างไร ก็คงเหมือนกับการให้เราย้อนไปถามตัวเราเองเมื่อ 10 ปีที่แล้ว ว่าเราจะจินตนาการเพื่อเตรียมตัวกับโลกที่เป็นอยู่ในปัจจุบันอย่างไร
- เป็นเรื่องที่ยากมากที่จะมั่นใจว่าอะไรจะเกิดขึ้นในอีก 10-20 ปีข้างหน้า แต่เราก็สามารถคาดการณ์อนาคตได้คร่าว ๆ จากเหตุปัจจัยในปัจจุบันว่า โลกปัจจุบันของเราจะถูกขับเคลื่อนด้วย 3 กระแสใหญ่

- 1. กระแสโลกาภิวัตน์ (Globalization)** ทำให้เส้นแบ่งระหว่างประเทศบางลงอย่างที่ไม่เคยเป็นมาก่อน คนสามารถเดินทางจากประเทศหนึ่งไปยังอีกประเทศได้อย่างง่ายดาย เกิดปรากฏการณ์เส้นแบ่งของประเทศกับบริษัทเริ่มบางขึ้นและจางหายไป บางบริษัททำธุรกิจมีคนเป็นจำนวนมากจากทั่วโลกและมีเงินมากกว่างบประมาณของบางประเทศ บางบริษัทเสียภาษีในต่างประเทศมากกว่าในประเทศตัวเอง อาวุธของบริษัทสมัยใหม่คือ 'เทคโนโลยี' 'อินเทอร์เน็ต' และ 'เงินทุน' อัจฉริยะ
- 2. กระแสการพัฒนาเทคโนโลยี (Big Bang of Technology)** เป็นไปอย่างรวดเร็วก้าวกระโดด หรือ Big Bang of Technology ตามกฎของมัวร์ (Moore's law) ที่บอกว่าความเร็ว ความจุ ความสามารถในการประมวลผลของคอมพิวเตอร์จะดีขึ้น 2 เท่าทุก 2 ปี โดยคาดการณ์ว่าการเกิดปัญญาประดิษฐ์ และความก้าวหน้าของเทคโนโลยีจะทำให้อารยธรรมของมนุษย์เปลี่ยนไปโดยสิ้นเชิง และคาดว่าปี 2040 จะเกิดปรากฏการณ์ที่เรียกว่า 'Singularity' อันเป็นจุดพลิกประวัติศาสตร์ของมนุษยชาติเพราะปัญญาประดิษฐ์จะเก่งกว่ามนุษย์
- 3. กระแสความยิ่งใหญ่ของเงินทุน (Financialization)** ยุคปัจจุบันเทคโนโลยีเป็นแกนกลางการขับเคลื่อนเศรษฐกิจและสังคม เครือข่ายอินเทอร์เน็ต กลายเป็นปัจจัยพื้นฐานของคนสมัยใหม่ไปเรียบร้อยแล้ว เรากำลังจะเข้าไปสู่ยุคของ IoT: Internet of Things ที่ทุกอย่างจะถูกเชื่อมต่อเข้ากับระบบกลางที่เรียกว่า Cloud



เทคโนโลยีในโลกสมัยใหม่



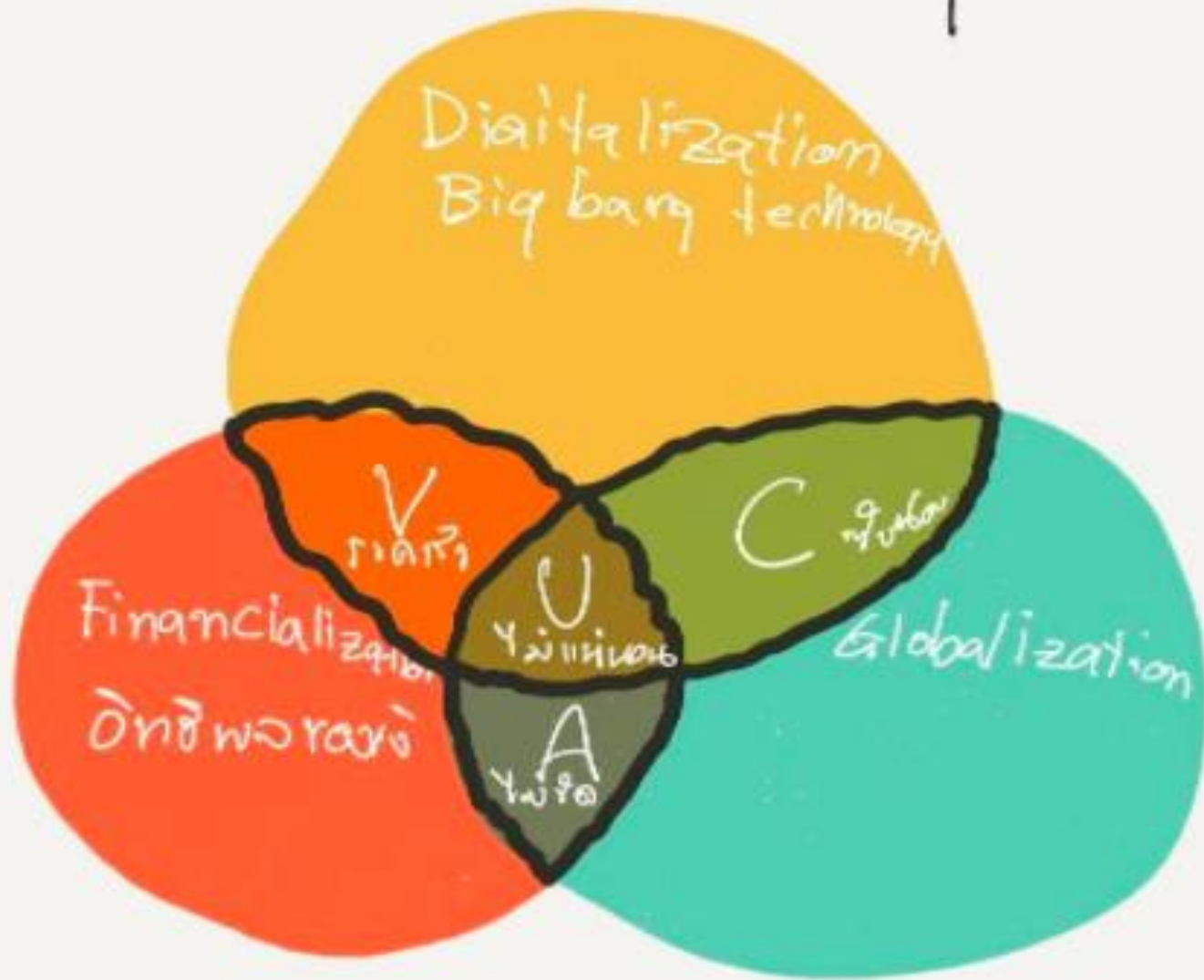
- คนส่วนใหญ่จะไม่รู้เลยว่าเทคโนโลยีในโลกสมัยใหม่ทำงานอย่างไร เทคโนโลยีจะกลายเป็นเหมือนพระเจ้าองค์ใหม่ที่คนบูชาและต้องพึ่งพิง ยุคนี้ที่จะถูกขับเคลื่อนด้วยเทคโนโลยีหลัก 3 ตัว ได้แก่
 - **ปัญญาประดิษฐ์ (AI)**
 - **เทคโนโลยีวัสดุนาโน (Nanotechnology)**
 - **เทคโนโลยีชีวภาพ (Biotechnology)**
- คนจะมีอายุมากขึ้น เก่งขึ้น ด้วยมีเทคโนโลยีมาช่วย ระบบคอมพิวเตอร์จะถูกฝังอยู่ในวัสดุอุปกรณ์เกือบทุกอย่างในชีวิตประจำวันของเรา โดย Financialization หรือ 'เงิน' จะเข้ามามีบทบาทมากขึ้นในโลกสมัยใหม่

การติดต้นของมนุษย์

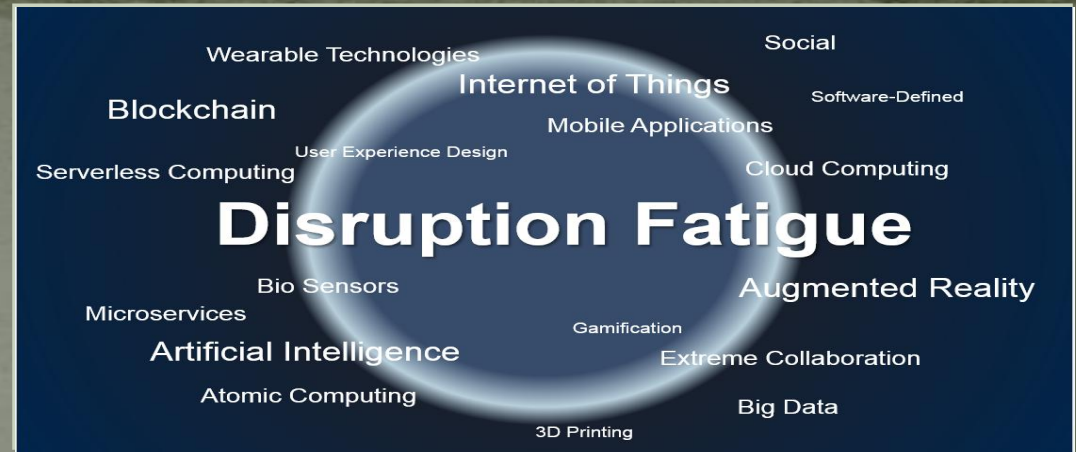
- เงินเคยเป็นตัวเปลี่ยนอารยธรรมของมนุษย์ โลกาภิวัตน์และเทคโนโลยีทางการเงิน
- เงินกลับมาเป็นตัวขับเคลื่อนโลกในด้านต่าง ๆ อย่างมาก แต่ก่อนหน้านี้เราต้องทำงานเพื่อแลกเงิน
- ปัจจุบันเงินสามารถสร้างเงินได้โดยไม่ต้องสร้างมูลค่าจริงทางเศรษฐกิจเลย แถมยังเคลื่อนย้ายได้อย่างรวดเร็ว ซึ่งเงินจะค่อย ๆ พัฒนารูปแบบเป็นดิจิทัลมากขึ้น และคนรวยคนจนจะยังมีช่องว่างมากขึ้น
- 3 กระแสหลักของโลกตามที่ได้สร้างปรากฏการณ์ทางเศรษฐกิจและสังคมในโลกสมัยใหม่ที่เรียกว่า 'VUCA' (วูค่า)
 - **V: volatility** = ความผันผวน รวดเร็วรุนแรง
 - **U: uncertainty** = ความไม่แน่นอน คาดเดาไม่ได้
 - **C: complexity** = ความซับซ้อน เข้าใจยาก
 - **A: ambiguity** = ความกำกวม ไม่ชัดเจน



World of Disruption



การเกิดขึ้นของ 'Disruption'



- สิ่งที่เราเคยเข้าใจ เคยเป็น เคยชิน จะเปลี่ยนไปอย่างรวดเร็ว ซับซ้อน คาดเดาไม่ได้ มีการตายการเกิดใหม่เป็นจำนวนมากของธุรกิจ การว่างงาน การจัดระเบียบใหม่ทางสังคม
- ท่ามกลางโลกอันผันผวน คำถามสำคัญคือ มนุษย์จะอยู่อย่างไร?
- 'การศึกษาต้องมาก่อน' เป็นคำตอบที่ดีที่สุด เพราะโลกในวันนี้และวันข้างหน้าจะเกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างมาก
- ความรู้และการศึกษาคือสิ่งที่จำเป็นในการรับมือกับการเปลี่ยนแปลง
- แต่โลกแห่งความเป็นจริง การศึกษามักจะเป็นเรื่องล่าช้าเมื่อเทียบกับการพัฒนาของเทคโนโลยี เศรษฐกิจ สังคม และการเมืองเสมอ



- สิ่งที่ถูกสร้างขึ้นเมื่อ 100 ปีที่แล้ว เริ่มจากปฏิวัติอุตสาหกรรม กองทัพต้องการคนจำนวนมากที่มีทักษะการทำงานที่เหมือน ๆ กัน เข้าทำงาน ผลิตสินค้าเหมือน ๆ กัน จำนวนมาก ๆ
- การศึกษาจึงเน้นสร้างคนให้เหมือน ๆ กัน เหมือนกับการผลิตสินค้าในโรงงาน เน้นการผลิตที่มีประสิทธิภาพ ยึดนโยบายแกนกลางรวมศูนย์ เพื่อสร้างมาตรฐานและปลูกฝังค่านิยมทางสังคมที่ไม่เห็นค่าถาม และไม่รับการเปลี่ยนแปลงท้าทาย เน้นการสร้างคนให้รู้เยอะ คิดน้อย เน้นหาคำตอบมากกว่าสร้างค่าถาม
- การศึกษาสมัยนี้คล้าย ๆ ‘การต่อจิ๊กซอว์’ เรามองว่าการศึกษาที่ดีคือการที่เด็กมีตัวต่อทุกตัว ถ้าขาดไปแค่ชิ้นเดียวก็จะถือว่าการต่อจิ๊กซอว์นั้นล้มเหลว เช่น คนที่ได้ 4.00 เก่งกว่าคนที่ได้ 3.00 เป็นต้น การศึกษาแบบเน้นหาคำตอบที่ถูกต้องเท่านั้น (Right answer) การเรียนเน้นเรียนแบบยัดเยียดเข้าสมอง (Input-based learning) การเรียนข้อมูลความจริง (Fact-based) ซึ่งเน้นการท่องจำ การคำนวณให้ถูกต้อง
- การศึกษาที่เน้น 3Rs Reading, Writing, Arithmetic (อ่านออก เขียนได้ คำนวณเป็น) จะกลายเป็น ‘สิ่งที่มีคุณค่าทางประวัติศาสตร์’ มากกว่าจะเป็นวิธีคิดและแบบแผนอันร่วมสมัยที่สามารถนำมาปรับใช้ได้จริงในปัจจุบัน

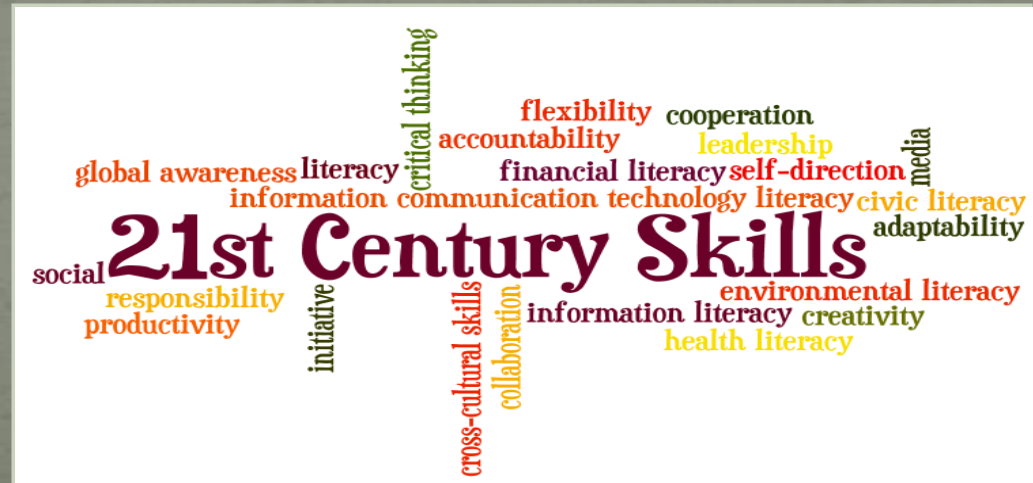
ทักษะในศตวรรษที่ 21

- มีทักษะ 4 ด้าน ได้แก่
 - **Life Skill** : ทักษะการใช้ชีวิต หรือศิลปะการใช้ชีวิต (art of living)
 - **Learning Skill** : ทักษะการเรียนรู้ปรับตัว
 - **Innovation and Creation Skill** : ทักษะการสร้างสรรค์นวัตกรรม
 - **Job Skill** : ทักษะการทำงานเลี้ยงตัวเองได้



ความสำคัญของ 4 ทักษะ:

- โลกยิ่งเปลี่ยนแปลงเร็วเท่าไร = เราจะต้องสร้างทักษะการเรียนรู้ให้เร็วขึ้นโดยการใช้เทคโนโลยีมาช่วย
- โลกยิ่งมีความไม่แน่นอน สูง = เราจะต้องสร้างทักษะการปรับตัวเพื่อรับความผันแปรและความเสี่ยง
- โลกยิ่งมีความซับซ้อน สูง = เราจะต้องมีที่ยืน สร้างจุดแข็งให้กับตัวเอง
- โลกยิ่งมีความไม่ชัดเจน สูง = เราจะต้องสร้างภาวะผู้นำ



ทำไมทักษะ 4 ด้านนี้ถึงสำคัญ



- การศึกษาสมัยใหม่เปรียบดั่งการต่อเลโก้ เราต้องรู้ว่าแต่ละชิ้นทำงานอย่างไร แล้วเอามาต่อกันเป็นอะไรก็ได้ที่เราอยากให้เป็น
- เราไม่จำเป็นต้องเก่งรู้ทุกอย่าง เราไม่จำเป็นต้องคำนวณเร็วกว่าคอมพิวเตอร์ เราไม่จำเป็นต้องจำรายละเอียดได้ทั้งหมด แต่รู้ว่าสิ่งต่าง ๆ ทำงานด้วยกันอย่างไรและสร้างคำตอบใหม่ ๆ (New solution) และเป็นคำตอบที่เราพอใจ (Accepted, satisfied answer) ได้อย่างไร
- การสร้างบุคลากรจะไม่เหมือนแต่ก่อนที่มุ่งเน้นความเป็นเลิศในทุกด้านอย่างเดียว (Being best) เราจำเป็นต้องดูว่าเราอยากสร้างความแตกต่างกับคนอื่น (Being different) หรือเน้นการสร้างผู้นำในทางด้านไหน (Being first)
- โลกสมัยใหม่ที่ถูก Disruption ในทุกด้าน (ไม่ใช่ fear แต่เป็น fact) มีโอกาสใหม่ ๆ มากมาย เราจะเตรียมตัวเราและเด็ก ๆ ให้พร้อมที่จะสร้างโซลูชันที่ดีพอที่จะ Disrupt โลกสมัยใหม่หรือจะทำเหมือนเดิมเพื่อเผื่อวันที่จะถูก Disrupt เสียเอง

ขอบคุณครับ

แลกเปลี่ยนความคิดเห็น หรือถามคำถามเพิ่มเติมได้ที่

www.facebook.com/ekkachai.srivilas

www.elifesara.com

ID Line @ elifesara

